

Т.б.б
341

БЕОГРАДСКА ЗАДРУГА

ПРАВИЛА

ЗА ПОСЛОВЕ

ОСИГУРАЊА ПРОТИВ ПОЖАРА

БЕОГРАД

ШТАМПАРИЈА „ДОСИТИЈЕ ОБРАДОВИЋ“

ЧИКА ЉУБИНА УЛИЦА БР. 8.

1905

ID=156504844

Л. б. 6
341

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
И. Бр. 45349

БЕОГРАДСКА ЗАДРУГА

П Р А В И Л А

ЗА ПОСЛОВЕ

ОСИГУРАЊА ПРОТИВ ПОЖАРА

БЕОГРАД

ШТАМПАРИЈА „ДОСИТИЈЕ ОБРАДОВИЋ“
ЧИКА ЉУБИНА УЛИЦА БР. 8.

1905

ПРАВИЛА

ЗА ПОСЛОВЕ ОСИГУРАЊА ПРОТИВ ПОЖАРА

Чл. 1.

Опште напомене.

Сви чиновници Задругини, који раде на пословима осигурања против пожара, морају проучити и добро знати све услове под којима Београдска Задруга врши осигурања против пожара. Они морају добро знати и сва правила и упутства, која су прописана за Задругине посреднике — агенте, — јер су и ти прописи саставни део ових правила.

Осим тога, они морају знати закон и све законске наредбе о осигурању против пожара.

Они морају знати и уговорну тарифу, која постоји између Задруге и осталих осигуравајућих друштава са којима је она потписала споразум за ове послове.

Чиновник, који би се огрешио о ма који пропис ових правила, одговоран је Задрузи за последице учињене грешке.

Чл. 2.

О понуди.

Свака понуда за осигурање против пожара мора се претходно свестрано испитати, а тако исто и сви

(*Самоосигурање*). Да би се осигураник боље бригнуо за чување имања против паљевине, може му се извесан део вредности осигураних објеката уступити у осигурање и то се зове обавезно самоосигурање ако је изрично у уговору предвиђено. Ако ли је то прећутно учињено тим што је осигурана вредност мања од стварне вредности, онда је то самоосигурање факултативно.

(*Индустријске понуде*). Понуде за осигурања већих трговинских и индустријских предузећа морају се нарочито пажљиво испитати и стварно и по личним и др. примедбама. Ту се мора обратити особита пажња на све што може бити од утицаја као: конјунктуре, конкуренција, радничке прилике, начин набавке сировина, систем прераде и употреба запаљивих материјала, начин огрева и осветљења појединих просторија и т. д.

Ако је понуда ма у чему нејасна и непотпуна, мора се тражити, било преко посредника, било непосредно тачно обавештење, пре него што се одлучи о понуди, а за све то време понуда се сматра као „*непримљена*“.

Кад се понуда одбије, мора се понуђач у најкраћем року (24 часа) извести о тиме.

Одбијене понуде заводе се у нарочиту књигу и чувају.

Узрок непримања не мора се саопштавати.

Чл. 3.

Одређивање премије.

Премија, коју агенат предлаже по бланкету понуде, мора се упоредити са уговорном Задругином тарифом.

Та је премија најмања — минимална — премија, и не сме се ни у ком случају прекорачити, снизити, а у случају потребе може се и мора се повећати, ако то буду прилике захтевале.

Премија се повећава:

а, Кад сам рад или роба у осигураним просторијама повећава опасност паљевине;

б, Кад опасност прети из суседства. У првом случају — под **а** — тарифа садржи премије које треба применити у појединим случајевима, па према томе ваља и применити ону премију, која је утврђена за осигурање зграда и робе, које повећавају опасност паљевине.

Ако се предмети, који повећавају опасност паљевине и условљавају већу премију, налазе у засвођеном простору — подруму, рачунаће се већа премија само за те предмете и осталу садржину подрума.

Ако је зграда у којој се такви предмети или рад налазе у исто време кућа за становање, онда се рачуна додатак до $1/2^0/0$, а на покретност оних, који ту станују, неће се рачунати повишена премија.

Ако су зграде масивне — од тврдог материјала — и са тврдим кровом — цреп и ћерамида и др., рачунаће се половина додатка премије. Но ово вреди за случајеве кад нису у питању велика предузећа и стоваришта, која су опасности паљевине изложена.

У другом случају **(б)** кад је суседна зграда изложена већој опасности паљевине, него што је она, која се нуди за осигурање, ако између њих нема сигурног зида (Brandmauer) и у колико њена премија није већа мора доплатити:

а, Код неозиданих простора :

1. до 5. метара растојања, пуну премију већег ризика.
2. од 5. до 10. метара растојања $\frac{3}{4}$ те премије.
3. од 10. до 15. метара растојања $\frac{1}{2}$ те премије.
4. од 15. до 30. мет. растојања $\frac{1}{4}$ те премије.

б, Код озиданих простора :

5. до 8. метара растојања $\frac{1}{2}$ премије.
6. од 8. до 10. метара растојања $\frac{1}{4}$ те премије.

Код осигурања садржине пољопривредних стаја, ако се стока изузима, премију треба повећати за $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{4}$ ⁰/00.

Код осигурања на краће време од једне године рачуна се цела премија по скали тарифе.

Код мањих осигурања, где је годишња премија мања од 3 динара, рачунаће се потпуно у 3 динара.

Могу се такође, место више премијских ставова додатака, израчунати просечни премиски ставови. Ти просечни премијски ставови изналазе се, кад се сума појединих премиских ставова доведе у сразмеру са величином — сумом — појединих осигураних сума.

За ризике, који су промењиви, овај начин рачунања није подесан, јер се са доцнијим оптерећивањем високо тарифираних објеката, снижава — смањује — просечни премијски став.

Чл. 4.

Састављање уговора — полице — за осигурање.

Пошто се испита понуда и прорачун премије по чл. 2. и 3. приступа се изради полице.

Примљене понуде треба обележити текућим бројем полице, датум и годину почетка и престанка осигурања и обрачун премије по тарифи. У полици поред имена и презимена осигураника и његовог занимања, треба још означити: место становања; место осигураног предмета; улицу и бр. куће; начин зидања и крова осигураног објекта, као и све друге околности, које утичу на ризик и величину премије.

Покретности које се осигуравају, треба разделити по врстама, по постојећем обрасцу. Испитану полицу, треба увести у одговарајући регистар и испунити у њему тачно све рубрике.

Свршену понуду предати архиви на чување.

Полица се мора исписати са највећом тачношћу. Осигурани објекти морају бити тако прецизно описани, да је искључена свака сумња и могућност да се са другим предметима могу заменити, нарочито не треба никада пропустити, да се тачнозначи број куће, која је осигурана. Ако то у понуди није означено, мора се понуда вратити да сезначи или ће се у полици ставити нарочита клаузула да ће се бр. куће накнадно у року од 10 дана завести.

По себи се разуме да се ова одредба мора тачно вршити.

Ако се осигуравају зграде, где нема бројева на њима, онда се морају описати имена њених суседа лево и десно.

Ако се осигуравају предмети, који се налазе засебно — у пољу — мора се означити место, — предео, поље и т. д. где се налазе.

Полице и понуде ваља тачно упоредити, а полице пошто се потпишу ваља копирати и копије у архиви чувати.

По себи се разуме да све техничке обрачунае треба да раде 3 чиновника а да их контролишу, како би се свака грешка избегла.

Чл. 5.

Нарочити услови — клаузуле — у полицама.

За по нека осигурања потребно је поред у полици штампаних општих услова, додати још неке нарочите услове — клаузуле, који се морају у полици руком дописати.

Најчешће се употребљују следеће клаузуле, којих има 39 на броју, које су саставни део ових упутстава.

Те клаузуле — које се налазе у засебној свесци, треба применити при осигурању:

Акмата при управама и надлештвима	клауз. 1
Антикварница (трговина са старим стварима) које се само у изузетним случајевима могу примити	„ 3
Антикварнице — књижаре — где треба по могућству да се означи цена сваке свеске	бр. 5.
Антиквитети: а, трговачких	бр. 5 а
б, слика и намештаја	бр. 5 и 6.
Апотекари	7
Бакали и колонисти	16
Бачвари (пинтери)	11 и 39
Библиотеке јавне	5
Биљке у природи и стаклари	23
Боје са фирнисом	

Вајари у дрвету и камену	27
Гостионице	24
Дрогерије	18
Дељари, Стругари	39
Ергеле, коњи фурижи	8
Есенција	19
Зграде док се граде	26
Земљописне мапе	1
Изложбе уметничке	5 а и б
Јувелири	28
Јута, лан, кучина	20
Калупи, модели	27
Касапи који суше месо	21
Коблари, бачвари	11 и 39
Књиговезнице и картонаже	12
Књижаре	14
Колачари	9
Колари	4, 39 а и б.
Корпари	4
Коњи у стаји	8
Конопци — ужа —	20
Кучина кудеља	20
Лан кудеља	20
Лакир мајстори	4
Лепцедери	9
Ливци гипса	2
„ месинга	27
„ цина и цинка	27
Лимари	4
Литографи	27
Лончари	38
Локали за скупове	24
„ за преставе	25 а. и б.

Механе са стајама	8
Модели калуши	27
Музикалије	14
Огледала	2
Облици модели	27
Папучари	15 и 22
Пекари (означити дали над пећи суше дрва)	9
Перије за накит	29
Посластичари	9
Порцеланска роба	2
Пчеле, кошнице	10

Радионице :

Једрила и барјака	36
Ликера (ладним)	17
Столарска	39
Стругарска	39
Рукавичарска	39
Колачарска	4, 39 а. б.
Салони за забаве	24
„ за преставе	25
Сено }	22
Слама }	
Слике у изложби	5 а и 6
„ у намештај	6
Стакларска роба	9
Словоливци	13 а и 27
Сликари	7
Столари	9

Стоваришта :

Лака	19
Лана	20

Кучине	20
Пшенице	3 ^I
Пећи земљаних	2
Огледала	2
Шпиритуса	39
Хмеља са и без сушења	30

Трговине :

Јаја	2
Књига и музикалија	5. в
Колонијала	16
Златне и сребрне робе	2
Стика	8
Седефске робе	29
Птица	23
Ђурчиске робе	32
Цвећа вештачке	29
Фирнајза	19
Шешира	3 ^I
Четака	15
Четака са дрветом	9
Фотографије	2
Фирнајз	19
Хотели и Гостионице	27
Цртежи	27
Цвеће вештачко	29
Шеширције	3 ^I
Штампарије	13

Наведене клаузуле налазе се у тарифи за осигурање против пожара друштва „Викторије“, и то у IV. делу стр. 49—56. друге клаузуле за осигурања, које нису овде напоменуте, морају се написати за поједине

случајеве, а с обзиром на то, какав је ризик, и завести у дотичну полицу. Поменута Тарифа I Викторије даје објашњења и о премијским додацима, који се имају рачунати по разним занатским радњама и т. д. По себи се разуме, да се ови премијски додаци могу само онда употребити, ако се према одредбама тарифе, о којој су се поменута друштва споразумела, не морају примењивати веће премије.

Клаузула књиговодства.

По свима осигурањима стоваришта робе добро је ову клаузулу, такозвану клаузулу књиговодства, завести у полицу:

„Да ли осигурање важи, зависи од тога, да ли се води књига о осигураној роби, која је продата или која је придшла. Из те књиге треба свагда тачно да се да видети стање стоваришта, па према томе и на дан пожара“.

Кад је за услов стављено самоосигурање, ваља ову клаузулу узети: „У случају штете од пожара г. осигураник ће на пронађеној штети као самоосигураник имати удела са једном квотом од $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$...“ Ако осигураника треба обвезати, да на осигураној згради има таблица, ваља применути ову клаузулу:

„Осигурање само тако важи, ако је таблица Задругина причвршћена на осигураној згради“.

Ако је осигураник понудио спољње осигурање, ваља такво осигурање потврдити овом клаузулом:

„Од осигураних предмета под позицијама до важе предмети у укупној суми Дин.“

и изван поменуте зграде као осигурани, свуда, где се буду налазили у Европи“.

Чл. 6.

Трајање осигурања.

Зграде, намештај и стоваришта робе, са незнатним изузетком, осигуравају се на једну годину.

По правилу, зграде се осигуравају на 6 година са једном (шестом) бесплатном или на 10 година са две (9 и 10) бесплатно.

Премија се плаћа годишње унапред почетком сваке године осигурања.

Сезонска роба, жито, петролеум, дрво, мељ и др. артикли, могу се условно и на краће време осигуравати.

Премијски ставови за та осигурања налазе се у тарифној таблици.

Чл. 7.

Једнак и суседни (општи) ризик.

Задруга задржава себи само извесан део суме осигурања, који у сваком поједином случају одређује према начину зидања и крову зграде, положају и природи употребе, а вишак — екцедент — даје у реосигурање.

Кад једном осигурању, које већ постоји, придође још једно, на истом имању, то оно са првим чини један једнак или заједнички ризик.

Кад се учини ново осигурање зграде, која постоји најмање 20 метара растојања од већ осигураног објекта онда се ту јавља још и суседни ризик и Задруга ће

у таком случају, своје право регулисати одговарајућим одредбама за реосигурања.

У том случају потребно је на копији полице или понуде ставити приметбе:

У истој кући пол. бр. од дин.

У суседној кући пол. бр. од дин.

и т. д.

Она осигурања, која имају једнак ризик, а истог су осигураника, могу се и у саму оригиналну полицу увести.

Још се разликују ризици: места, комплекса и групе по томе, да ли се место по својим особинама може узети као целина или његова структура даје повода раздвајања на групе, од којих се свака за се може оценити и таксирати.

Чл. 8.

Потврда измена.

У условима за осигурање, предвиђа се, које измене у саставу осигурања мора осигураник јавити Задрузи за време његовог трајања, па да има право на накнаду у случају пожара.

Те измене, мора осигураник да потпише, да би се тиме утврдило његово признање и одобрење измена на постојећем осигурању.

Извешће о промени државине — сопствености — (сем наслеђа) потребно је да пренос потпишу и стари и нови притежалац.

Пријаве измена морају се сваки пут марљиво проучити, јер оне могу дати повода да се даље осигурање одбије, ако би се клонило на штету Задругину.

Код увећања опасности пожара, ако се осигурање и даље задржава, предузима се повећање премија са доплатом, а тако исто, ако се ризик умањи, може се и премија смањити.

Нарочито се наглашава, да код индустријских занатских и других предузећа, где је за неко време или сезону рад обустављен мора се тражити одобрење за продужење осигурања.

Саопштење промене, ако је примљена, мора се израдити у виду додатка понуди и полиси и истој придружити.

Одбијена извешћа о изменама, морају се као и одбијене понуде регистирати и чувати у архиви.

Додатак према овоме може бити тројак:

а, Да садржи само неку стварну измену, која не повлачи доплаћивање ни враћање премије и у томе се случају бележи у регистар понуда, а ако је потреба може се прибележити и у месни регистар и роковик.

б, Ако додатак повлачи повећање премије онда се мора сматрати као и полица и мора се нумерисати — добити текући број — регистирати па и у карти места и улице завести. Број додатка мора се упутити на број полице на коју се односи.

в, Ако промена — додатак — условљава смањивање премијских ставова, и повраћај премије осигураннику, мора се такође бројем обележити — нумерисати и у књигу сторна завести, а по потреби и на одговарајућим регистрима приметити.

Чл. 9.

Сторнирање.

Осигурања, која се због неисплате о року или из каквог другог разлога сторнирају, исто тако за понова

одобрену премију на основу поднетих додатака — прилога и осигуране суме треба увести у књигу сторна. Сторнирања или премијске накнаде треба (видно) јасно прибележити одмах на копији полисе као и у карти места и улице и роковник — скаденцију. — Што се тиче рокова сторнирања важе ова правила: полисе са једногодишњим или вишегодишњим роком трајања рачунајући од дана издавања, сторнирају се за 45 дана.

Полисе са краћим роком од године треба најдаље обрачунати у сторно бордеро, за следећи месец од дана издавања. Полисе са једномесечним роком не сторнирају се. Трошкови и таксе око полисе отписују се при потпуном сторнирању.

Чл. 10.

Опис места.

Од велике је важности упознати места и односе у којима Задруга има осигурања или мисли да их предузме. Поводом овога воде се нарочити формулари са описом места, који се агентима шаљу ради попуњавања а затим они Задрузи исте враћају. Кад који чиновник одељења за осигурање дође у једно место, он је дужан, да испита тачност формулара описа места испуњеног од агента, евентуално и сам да испуни формулар описа места и дирекцији пошаље. За овај опис места треба имати један нарочити азбучни списак који ће се уредно водити и пажљиво чувати.

Чл. 11.

Максимална контрола.

У циљу бржег налажења једног постојећег осигурања и прегледа свију осигурања где Задруга

суделује воде се тако зване *месне карте* — регистри.

Ове карте се уређују за свако мање место и за сваку улицу већих места, као и за сваки већи комплексни ризик а и за сваки већи индустријски ризик (фабрика) и за сваки већи трговачки ризик (житнице, стоваришта) по азбучном реду, тако да се свака карта лако може наћи.

Увођење закључених осигурања на карте врши се испуњавањем отштампаних рубрика.

Чим нова понуда приспе, уводи се на односећу се карту: места, улице, фабрике или стоваришта.

Приликом исписивања осигуравајућих акта (полиса или додатака у полиси) узимају се потребне notiце о једнаком и суседном ризику из местни карти. С тога је безусловно потребно, да се местне карте увек по текућем реду одржавају.

Ако се констатује, да је у једном месту (селу) нагомилано осигурања, нарочито ако целокупна вредност осигурања од слабог материјала и лако запаљивим кровом достиже суме од дин. 20.000 треба одмах о овоме извести дирекцију.

Чл. 12.

О осигурањима, која се искључују.

У чл. 2 општих услова за осигурање изложени су они предмети, који су од осигурања безусловно искључени. Али и следеће предмете, који повлаче велики ризик не треба узимати, а то су:

1) отпатци, од вуна, памука, јуте, кучине и слични тргов. артикли,

- 2) бараке од дрвета,
- 3) бурдељи и извикане гостионице,
- 4) продавнице марака,
- 5) мрки угаљ на лађама,
- 6) дрвене мостове,
- 7) вртешке, окретаљке, шатре и томе слично,
- 8) масе под стечајем, у секвестру односно предмети у попису,
- 9) панораме, паноптикуме,
- 10) стареж у препродаваца,
- 11) фабрике које не раде,
- 12) фабрике од старе конструкције и које доносе хрђаву ренту,
- 13) зграде од каквог другог не масивног и димњака који се још из темеља пружају,
- 14) роба од гуме и гутаперке — као и фабрике, које израђују гумирану материју,
- 15) чарапарнице — занатлијске,
- 16) зграде за прерађивање дрвета,
- 17) фабрике лана,
- 18) брикетнице,
- 19) фабрике за израду вештачких свила и чипки,
- 20) фабрике за израду вештачки вунених материја и предива,
- 21) менажерије,
- 22) млинови са већим прометом,
- 23) фабрике предмета за декорације,
- 24) ткачнице за прерађив. сировина,
- 25) износ помодних, за веш и декорат радњи, нарочито ако је осветлење петролеумско,
- 26) лађе на путу,
- 27) фабрике пера за украс,

- 28) зграде за предионице, које нису сазидане на свод,
- 29) фабрике прерађивања сламе и рогоза (трске),
- 30) фабрике за израду челика,
- 31) позоришта, која нису I класе,
- 32) позоришна гардероба кад се у згради позоришној налази,
- 33) стоваришта тресета,
- 34) тресет и фабрике тресета,
- 35) циркуси,
- 36) воденице на ветру,
- 37) чергашке куће.

Све зграде поред покућанства, (садржине) које нису употребљене или се употребљавају врло мало за што су намењене. Сва предузећа, у којима се лако запаљиве, опасне и експлозивне материје израђују или у којима се такве материје употребљују, као и велика стоваришта таквих материја; н.пр. фабрике етера и стоваришта етера, фабрике лака, рафинерија минералног уља, целулоид и целулоид фабрике, фабрика палидрваца и запаљивих ствари и томе слично.

Сва предузећа: ливнице, топионице масних материја, фирнајза, свећа, лака, шећера, сирупа и сличних са директим ложењем.

Све фабрике са вештачким сушионицама од лако запаљивих или по себи запаљивих материја, са другим ложењем него парним, у колико сушионице нису опасније удаљене од фабрике.

Сва предузећа са дрвеним сушницама, у колико оне леже одвојено од фабрике а нису баш сигурне од пожара.

Чл. 13.

О осигурањима која се нарочито препоручују.

Нарочито су за препоруку осигурања зграда за становање и намештај у добро и солидно сазиданим зградама, које се налазе у варошима са добро уређеним пожарним четама и справама противу пожара, као: завода — (манастира), замкова, завештања школа, општинских кућа — дворова — и других јавних зграда, тако исто цркви, нарочито ако су солидно сазидане и нису покривене сламом, и шиндром, а имају громобране; даље осигурања кућа: свештеника, учитеља, чиновника, лекара, апотекара, рентiera и таквих занатлија, који не раде са дрветом или другим запаљивим материјама које се лако суше кад се наложи ватра, на послетку осигурања имућних трговаца и препродаваца, у колико њихова роба није запаљива. У главном треба се трудити за таква осигурања са најмањом премијском стопом. Осигурања ове врсте треба закључивати са 10 годишњим роком.

Спољним органима треба нарочито обратити пажњу на осигурања изложена у овом одељку.

Чл. 14.

Изузећа од осигурања предмета мање опасних

Дешава се, да осигураник опаснији део свога имања осигурава, док бољи и мање опасан не осигурава. У таквим случајевима, ако се понуда не жели одбити, а мање опасни предмети нису унесени у осигурање (дужан је) клаузулом је обвезан осигураник, да такве по-

кретне предмете или зграде у најкраћем року код Задруге осигура иначе полиса неће важити.

Ако ли су бољи предмети већ осигурани код неког другог, то треба осигураника обавезати, да по истеку то осигурање пренесе на Задругу.

Чл. 15.

Скаденција

Обнављање добрих осигурања, која су већ истекла, у интересу је Задруге. Да би се спречио губитак тих осигурања и благовремено осигураник опоменуо на обновљење осигурања, води се нарочита књига — скаденција, која је подељена на године и месеце, и за сваки дан један лист по потреби два листа.

У ову се књигу свака издана полиса без оклевање уводи; свака доцнија промена и сторно има се од случаја до случаја, да прибележи.

На два или најмање на један месец пре истека осигурања ваде се из рокова она осигурања којима истиче рок, и шаљу се агентима да се побрину за обновљење.

На крају месеца имају агенти спискове обновљених понуда да врате, и код места где није обновљење учињено, ставе по могућству и разлог зашто није обновљено. Понуде за обновљене сматрају се као и нове понуде и морају се поново подврћи испитивању. Жели ли се, да се неко осигурање из ма каквог узрока не обнови, то се по себи разуме да се агентима за таква осигурања и не шаље понуда за обновљење.

Односно таквих осигурања, која нису посредством агента закључена него директно, мора се такође и код

таквих при обнављању благовремено осигураник директно известити.

Чл. 16.

Регистар о истеку осигурања, осигураних код других друштава

Рад, о прикупљању што више осигураника, агента и посредника не треба само да се ограничи на личности које нису осигуране већ и осигуранике код других друштава за Задругу да придобију, кад дотичне полисе истекну или иначе постану слободне а наравно под условом да би таква осигурања Задрузи била од користи. У том циљу ваља наредити агентима, да дознаду време истека тих осигурања код страних друштава и о томе нарочите књиге воде и у исте их уведу, да би их доцније могли за Задругу придобити. Ови су органи дужни месечне извештаје о томе слати, који ће се скупљати и њихов ће се садржај у нарочити „регистар о истеку код страних друштава“ увести а Задруга ће агенте о истеку и обнављању потсетити.

Чл. 17.

Премијске упутнице

Односно манипулације премиских упутница остаје се при досадањем.

Сваки списак — бордеро — послатих упутница треба да је нумерисан бр....

Чл. 18.

Рад око одређивање оштете

Интерес Задругин захтева брз и стваран рад кад се пријави нека штета. Пре свега је потребно, да

се утврди, да ли је оштећени предмет индентичан са осигураним, и да ли је осигураник испунио све обвезе према Задрузи било у почетку при понуди било за време пожара и после њега. Неиспуњење било општих или посебних услова осигурања, има орган коме је Задруга поверила, да оцени штету, да зато спремљен општи информациони протокол потврђен потписом осигураника, како акта изискују потврди. Регулисање оштета поверава се таквим чиновницима, који су доказали да располажу довољном енергијом и знањем, и од којих Задруга може очекивати потпуно чување њених интереса. Чиновник, који има да регулише оштету, без задругиног одобрења не може никакво решење односно тога донети.

Мање штете могу и агенти у извесним несумњивим случајевима да регулишу.

Штете се најчешће јављају код зграда, намештаја, пољопривредних машина, робе и фабрика.

Регулисање оштете код зграда треба поверити најбоље једном стручњаку, с којим треба и нарочити уговор склопити, који би обухватао и његов хонорар; јер при одређивању оштета код зграда потребно је располагати са довољним знањем из науке о конструкцији и саставу свију зграда и грађевина које дођу у питање. Ако је потребно, да се стручњачка оцена — преглед изврши, то би тај стручњак имао Задругу да заступа (тачка 11 општих услова осигурања).

Оштете код покућанства регулишу се према тач. 13 општих услова осигурања. Тачно испитивање налазеће се вредности и квантитета је неопходно. Личност, којој је поверено одређивање оштете, мора само оне

предмете и вредности које су у истини оштећени узети у обзир.

Одређивању оштете код летине мора предходити извиђање обделаног земљишта, о усеву и т. д. и тек онда приступи се одређивању оштете.

Одређивање оштете код намештаја и земљорадничких справа врши се на исти горе означени начин.

Одређивање оштете код машина има да изврши један цивилни инжињер, у случају, да чиновник није стручњак. Остало важи и овде све, што је речено о оштети код зграда.

Код регулисања оштете робе, мора оцењивач да буде добро упознат са простим и дуплим књиговодством, да би се могао у случају код лажног или погрешног књиговодства, да се нађе и у траг уђе.

Да би се могло одредити стање робе једне радње на дан пожара, потребно је да се на поуздан начин изнађе улаз и излаз робе, као и из излаза робе у процентима, износ чисте добити. У многим случајевима биће потребно једног спремног књиговођу за саветника узети или као експерта.

Оштете код фабрика, деле се на оштете у зградама, машинама и роби, према свакој од ових категорија оштета мора се нарочито поступити, и овде важи за сваку *поједину* категорију исто што је раније наведено код појединих оштета.

При обрачунавању оштете имају се одредити код сваке поједине позиције утврђени самоосигурани односи, док код условљених са утврђеном квотом треба одузети од суме оштета за поједине позиције полисе, да би се добила оштета која треба према услову да се исплати. (в. чл. 3 ових правила).

Пошто оштећени потпише обрачун оштете и призна за тачан, мора потписати и закључни протокол.

О сваком случају штете треба написати акт, исто тако у књигу штета исписати и испунити постојеће рубрике. Сва акта о штети треба нумерисати и кореспонденција о штети мора се одвојено држати од остале кореспонденције.

Чл. 19.

Кореспонденција

Кореспонденција са агентима о стварима осигурања за сваки ризик мора се одвојено водити. Писма агената као и копије њима послатих одговора, чувају се са одговарајућим понудама, док кореспонденција агената о стварима, књиговодства и благајне држи се у засебном агентурском одељку,

Кореспонденција са властима чува се у нарочитом одељку за таква акта.

Чл. 20.

Књиговодство

У одсеку пожара воде се ове књиге:

Књига Понуда

„ Полица

Регистар Полица

Књига Копија полица

„ Реосигурања

„ Капара

„ Провизије

„ Наплата

Књига Сторнираних полица
„ Исплаћене штете
„ Текућих рачуна
Роковник
Дневник и
Главна књига.

Чл. 21.

Месечни извештај.

На крају сваког месеца отсек за осигурања против пожара, саставиће преглед о стању осигураних капитала и припадајућих премија по полисама, које су у важности.

1870

1871

1872

1873